

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY I MIASTA CZERWIONKA-LESZCZYN NA 2017 ROK

Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a także przeciwdziałanie narkomanii oraz realizowanie zadań w zakresie wspierania rodziny.

Zadania z zakresu zdrowia publicznego realizowane są między innymi poprzez działalność informacyjną, edukacyjną i zapobiegawczą, co przyczynia się do ograniczania używania alkoholu i narkotyków oraz związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych.

Realizacja zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy. Program ten stanowi część Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia. Jednym z celów operacyjnych tego programu jest profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii jest realizowany przez :

1. Ośrodek Pomocy Społecznej poprzez działania komórek organizacyjnych i osób w zakresie wykonywania zadań przy realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii z zastrzeżeniem punktu 2 i 3.
2. Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przez podejmowanie czynności wobec osób nadużywających alkoholu o podjęcie leczenia odwykowego oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
3. Urząd Gminy i Miasta w zakresie dochodów oraz udzielanych dotacji na realizację jego zadań.

Ponadto przy realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii mogą współpracować inne podmioty zajmujące się problematyką uzależnień.

Źródłem środków finansowych na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii są środki, które między innymi pochodzą z dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Ponadto ze środków tych finansowane są w ramach umów o pracę i umów zleceń wynagrodzenia osób realizujących zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w stopniu całkowitym lub częściowym.

Działania w zakresie zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii inicjuje między innymi Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I INNYCH ZAGROZEŃ SPOŁECZNYCH DLA GMINY I MIASTA CZERWIONKA-LESZCZYN.

Skalę problemów określono na podstawie wskaźników z badań ogólnopolskich Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, monitoringu dla Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny z 2004 roku oraz projektu Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2008-2010, opracowanego w ramach współpracy z Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii.

Na tej podstawie można oszacować, że na ogólną liczbę 40.647 mieszkańców około 1.019 osób jest uzależnionych od alkoholu, a około 2.853 osób to pijący ryzykownie i szkodliwie.

Okolo 3.665 osób (w tym ok. 1.833 dzieci) żyje w rodzinach z problemem alkoholowym, a okolo 2.439 osób doświadcza z tego tytułu różnych form przemocy .

Blisko 7.330 osób pije alkohol w sposób zwiększający prawdopodobieństwo wystąpienia szkód zdrowotnych, psychicznych i społecznych.

W środowisku znane są przypadki narkomanii i problemy z tym związane. Znane są narkotyki, możliwości i miejsca ich nabycia, a także osoby będące narkomanami.

Komisariat Policji w Czerwionce-Leszczynach prowadzi postępowania przygotowawcze w zakresie posiadania narkotyków oraz osiągania korzyści majątkowej za udzielanie ich innej osobie, konfiskuje środki narkotyczne, ustala osoby podejrzane, którym przedstawia zarzuty popełnienia przestępstwa, kierując oskarżenia do Sądu.

W 2015 roku na ogólną liczbę 637 rodzin (1.520 osób) korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej, z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego członka rodziny, korzystało 41 rodzin (67 osób), co stanowi 6,4 % wszystkich rodzin korzystających z pomocy materialnej Ośrodka Pomocy Społecznej. Z pomocy materialnej ze względu na narkomanię korzystała 1 rodzina (1 osoba). Ze względu na przemoc w rodzinie z pomocy materialnej korzystały 24 rodziny (87 osób) co stanowi 3,8 % wszystkich rodzin korzystających z pomocy.

Placówki Wsparcia Dziennego w dzielnicy Leszczyny i dzielnicy Czerwionka, wspomagały w funkcjach rozwoju dziecka 125 rodzin, między innymi prowadząc zajęcia opiekuńcze i specjalistyczne dla 193 dzieci i młodzieży, (średnio dziennie - 57).

W zajęciach Klubu Młodzieżowego uczestniczyło 66 osób, (średnio dziennie - 11).

Łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez Radę Miejską wynosi 180, w tym dla lokali gastronomicznych - 60 punktów, a dla sklepów - 120 punktów.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku liczba wszystkich punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła w gminie 156 (w tym: 47 lokali i 109 sklepów), co stanowi 1 punkt na 261 mieszkańców.

Natomiast punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% było 122 (w tym: 29 lokali i 93 sklepy), co stanowi 1 punkt na 333 mieszkańców.

W 2015 roku wydano 102 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (w tym 37 dla lokali i 65 dla sklepów). Wydano 15 jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (w tym: dla 13 przedsiębiorców posiadających zezwolenia i dla 2 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych).

Wydano 26 decyzji w sprawie wygaśnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w 2015 roku udzielono 1.198 konsultacji problemowych (w tym: alkoholowych - 431, przemocowych - 144, psychologicznych - 94, prawnych - 529) dla 473 osób z problem uzależnień i przemocy w rodzinie (w tym: osoby z problemem alkoholowym - 201, ofiary przemocy - 42, sprawcy przemocy - 46).

Odbyło się 12 spotkań grupy wsparcia dla 16 osób doświadczających przemocy oraz 11 spotkań grupy korekcyjno-edukacyjnej i samopomocowej dla 8 osób nie radzących sobie ze złością i agresją

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzili 55 rozmów wspierająco-motywujących z członkami rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym: 21 z ofiarami przemocy) oraz 92 rozmowy interwencyjno-motywujące z osobami zgłoszonymi w związku z nadużywaniem przez nie alkoholu (w tym: 23 ze sprawcami przemocy).

Do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło w 2015 roku 131 Niebieskich Kart, a ponadto w ramach procedury postępowania było 38 Niebieskich Kart z 2014 r. Grupy Robocze Zespołu prowadziły postępowania dla 169 Niebieskich Kart z czego 133 zostało zakończonych, a 36 Niebieskich Kart pozostało do dalszego postępowania w 2016 roku.

Procedurą postępowania objęto 142 rodziny, a dotyczyła ona 146 osób doświadczających przemocy oraz 146 sprawców przemocy w rodzinie. W ramach procedury postępowania Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie odbył 5 posiedzeń, Grupy Robocze 417 spotkania, wypełniono 124 formularze „Niebieska Karta C” oraz 107 formularzy „Niebieska Karta D”.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowano 63 osoby, które stosując przemoc w rodzinie nadużywały alkoholu.

W 2015 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła 96 nowych zgłoszeń względem osób nadużywających alkoholu o zobowiązanie ich do podjęcia leczenia odwykowego. Po

rozpatrzeniu 120 spraw, Komisja wobec 55 osób wystąpiła do Sądu Rejonowego w Rybniku z wnioskiem o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu dla tych osób. Komisja wydała 40 pozytywnych opinii dotyczących wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych co do zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej. Przeprowadzono kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w 17 punktach sprzedaży (w tym 5 lokali i 12 sklepów).

Komisariat Policji w Czerwionce-Leszczynach zatrzymał do wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych 34 osoby nietrzeźwe (w tym 7 osób nieletnich). Do Izby Wyrzeźwień w Zabrze w 2015 roku zostało dowiezionych z terenu gminy przez Straż Miejską i Policję 131 osób do wytrzeźwienia. Straż Miejska nałożyła 2 mandaty karne na osoby, które nie przestrzegały ustawy o wychowaniu w trzeźwości, pouczone 4 osoby za wnoszenie lub spożywanie napojów alkoholowych na terenie objętym zakazem. Podjęto 9 interwencji związanych z zakłócaniem porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu.

Na terenie gminy działają trzy grupy samopomocowe - grupa AA Krokus i grupa AA Serce dla osób identyfikujących się z problemem uzależnienia od alkoholu oraz grupa AL-Anon Godność dla osób deklarujących współuzależnienie od alkoholu.

W ramach dotacji dla organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu edukacji i profilaktyki uzależnień, sfinansowano pobyt dla 19 dzieci i młodzieży na kolonii zachowawczej oraz dla 20 osób na obozie harcerskim, w ramach realizacji programu AMONIT.

W ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2015”, udział wzięło 2.894 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, którzy zdobyli 7 nagród indywidualnych.

Realizowano programy profilaktyczne poruszające problematykę uzależnień, w których uczestniczyło 276 uczniów szkół podstawowych, 86 gimnazjalistów, 18 nauczycieli i 50 rodziców.

W alternatywnej formie spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży uczestniczyło 1.232 uczniów, a w zajęciach sportowych - model na trzeźwy styl życia udział wzięło 419 uczniów i 61 opiekunów.

W cyklach szkoleń z zakresu problematyki uzależnień i przemocy udział wzięło 67 osób.

CELE I ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

1. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia z uwzględnieniem przemocy w rodzinie
2. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy, zmniejszanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz tworzenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.
3. Konstruowanie i utrwalanie modelu trzeźwego stylu życia u osób nadużywających alkoholu oraz promowanie postaw abstynenckich.
4. Podnoszenie wiedzy na temat problemów związanych z używaniem narkotyków i dopalaczy oraz możliwości zapobiegania temu zjawisku z uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
5. Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w środowisku lokalnym w zakresie zagrożeń uzależnieniami ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z problemem uzależnień przez objęcie ich formami pomocy psychospołecznej i prawnej oraz zajęciami w grupach wsparcia.
7. Eliminowanie z rynku alkoholowego naruszeń prawa, które wynika z przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
8. Wymiana doświadczeń w rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii na poziomie ogólnopolskim i lokalnym poprzez udział w „**Śląskim Forum Profilaktyki Uzależnień**”.

ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

- I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób zagrożonych uzależnieniem oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
  1. Współpraca z placówkami leczenia odwykowego w zakresie leczenia i terapii osób uzależnionych od alkoholu oraz z biegłymi sądowymi w zakresie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.
  2. Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działalności zmierzającej do podjęcia leczenia odwykowego przez osoby uzależnione, poprzez motywację lub zastosowanie zobowiązania sądowego.
  3. Popieranie podejmowanych działań dążących do utworzenia na terenie gminy Poradni dla osób z problemami alkoholowymi w ramach Zakładu Opieki Zdrowotnej.
  4. Wspieranie działań placówek prowadzących leczenie, rehabilitację i programy ograniczania szkód zdrowotnych związanych z narkomanią oraz ochrony zdrowia psychicznego.
  5. Udzielanie informacji o miejscach pomocy, leczenia odwykowego, porad psychospołecznych i prawnych dla osób uzależnionych od alkoholu i zagrożonych narkomanią oraz ich rodzin w sprawach związanych z problemem uzależnień i wynikającą stąd przemocą w rodzinie.
  6. Wspieranie interwencji kryzysowej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Grup Roboczych.
  7. Prowadzenie działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w celu zdiagnozowania problemów uzależnień i przemocy oraz zaplanowania pomocy i wsparcia dla osób i rodzin.
  8. Prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z problemem uzależnień.
  9. Dofinansowanie programów profilaktyczno-wychowawczych realizowanych w czasie różnych form wypoczynku oraz pobytu na nich dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.
  10. Wspieranie rodziny w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka oraz w funkcjach jego rozwoju poprzez działalność Placówek Wsparcia Dziennego.
- II. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
  1. Upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych, literatury tematycznej, wydawnictw i programów profilaktycznych traktujących o uzależnieniach i wynikających z nich problemów.
  2. Realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych oraz autorskich programów szkolnych i środowiskowych dla dzieci i młodzieży w ramach poprawy bazy materialnej do działań profilaktycznych w rozwiązywaniu problemów uzależnień.
  3. Prowadzenie w ramach programów szkolnych i środowiskowych dla dzieci i młodzieży problematyki uzależnień z uwzględnieniem elementów profilaktyki.
  4. Działania integrujące psychoprofilaktykę z aktywnością sportową w ramach pozalekcyjnych zajęć sportowych objętych programami opiekuńczo-wychowawczymi i socjoterapeutycznymi, w powiązaniu z Funduszem Zajęć Sportowych dla Uczniów.
  5. Prezentacje teatralnych i innych artystycznych form programów profilaktycznych dotyczących problemów uzależnień oraz zjawisk przemocy i agresji.
  6. Propagowanie i wspieranie trzeźwych obyczajów w ramach tworzenia alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez dofinansowanie zakupu materiałów i sprzętu niezbędnego do ich realizacji.
  7. Organizacja różnych form gminnych konkursów w zakresie wiedzy tematyczno-problemowej profilaktyki uzależnień oraz promocji zdrowego stylu życia bez nałogów.
  8. Prowadzenie społecznej edukacji związanej z profilaktyką problemów uzależnień poprzez prelekcje, pogadanki, wykłady, narady, spotkania, konferencje oraz artykuły w prasie lokalnej.
  9. Udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz innych ogólnopolskich, regionalnych i gminnych akcjach i projektach dotyczących problematyki uzależnień.
  10. Szkolenia grup zawodowych oraz osób, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i wynikających z nich patologii życia społecznego z uwzględnieniem standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  11. Współpraca z Powiatową Szkołą Liderów w celu przygotowania młodzieżowych animatorów programów profilaktycznych do działań w grupach rówieśniczych.

- III. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów uzależnień i wynikających z nich problemów społecznych.
1. Tworzenie warunków sprzyjających działalności pożytku publicznego przez dofinansowanie w ramach dotacji, realizację profilaktycznych programów środowiskowych w oparciu o zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Programie Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.
  2. Wspieranie zatrudnienia socjalnego w ramach współpracy z Centrami i Klubami Integracji Społecznej jako uzupełnienie dla działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu, realizowanych na szczeblu lokalnym, przez ich dofinansowanie w przypadku uczestnictwa w nich osób z problemem uzależnień, pochodzących z terenu gminy.
  3. Podejmowanie współpracy i koordynacja działań w ramach interdyscyplinarnej pomocy dla osób z problemem uzależnień w zakresie zadań własnych gminy, powiatu i województwa.
  4. Tworzenie koalicji złożonej z przedstawicieli lokalnych instytucji, do wdrażania zadań ujętych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.
  5. Wspieranie inicjatyw ograniczania szkód zdrowotnych u osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem oraz wspierania członków ich rodzin.
  6. Popieranie form i metod krzewienia trzeźwego stylu życia i innych oddziaływań na osoby z problemem uzależnień oraz wspierania członków ich rodzin.
  7. Wspieranie działań ograniczających nielegalny handel środkami psychoaktywnymi.
- V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom tych osób dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ich ze środowiskiem lokalnym z wykorzystaniem pracy socjalnej, kontraktu socjalnego i programów profilaktycznych.
1. Wspieranie realizacji działań prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej między innymi poprzez Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie oraz Placówki Wsparcia Dziennego.
- IV. Inicjowanie działań zmierzających do kształtowania polityki lokalnej dotyczącej obrotu napojami alkoholowymi oraz ograniczania dostępności do alkoholu.
1. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów ustawy dotyczących reklamy, promocji, informowania o sponsorowaniu i zakazie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
  2. Ustalanie przez Radę Miejską w formie uchwał, przepisów gminnych o charakterze wykonawczym w zakresie liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz zasad usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
  3. Prowadzenie działań kontrolno-interwencyjnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w punktach ich sprzedaży.
  4. Organizacja szkoleń dla sprzedawców w zakresie zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz dla handlowców w zakresie obrotu napojami alkoholowymi w przypadku zmian w przepisach ustawy i przepisach gminnych.
- VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w pracach związanych z działalnością prowadzoną przez Komisję.
1. Komisja prowadzi swoją działalność poprzez dyżury co najmniej raz w tygodniu, obrady na posiedzeniach ogólnych co najmniej raz w miesiącu, udział w grupach roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
  2. Za udział w pracach Komisji, jej członek otrzymuje wynagrodzenie płatne miesięcznie z dołu.
  3. Ustala się wynagrodzenie miesięczne brutto w następujących wysokościach :
    - przewodniczący, zastępca, sekretarz - 600,00 złotych
    - pozostali członkowie - 500,00 złotych
  4. Wynagrodzenie nie przysługuje gdy członek Komisji nie uczestniczy w jej działalności.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawą do składania ofert na realizację zadań w nim ujętych oraz wniosków o przyznanie dotacji z budżetu gminy na dofinansowanie zgłoszonych projektów.